

עין משפט
נר מצוה

לג א ב מיי פ"ח מהל' נזכרים הלכה ג סנה עשין קמד טו"ע י"ד סי' שה ספק טו:
לד ג מיי' שם הלכה ו טו"ע שם ספק א:
לד ד מיי' פ"ח מהל' מקי ממון הל' א:
לו ה מיי' פ"ח מהל' נענה נמלה הל' א:
לו ו מיי' שם פ"ג הל' א:
לח ז מיי' פ"ח מהל' נזכרים הלכה ו טו"ע י"ד סי' שה סעי' ג:
לש ח מיי' פ"ח מהל' שקלים הלכה א:

— ⚭ —

גליון הש"ס

גב' ובשואל בינינו. ע' גיטין ס ע"ב דמ"ה והשם:

— ⚭ —

שיטה מקובצת

אן פדוי תני אין בניו פדוי. גליון פדוי תימה אמאי משבש הברייתא דהאי תנא אייתינן כרב ועוד הא קי"ל הלכה כרב באיסורי. תוס' הרא"ש ז"ל: ואע"ג דקי"ל כל היכא דפליגי רב ושמואל הלכה כרב באיסורא וכדשמואל בדיני הנא הלכתא כותיה דשמואל. בקצת ספרים שנים אינו וכן משמע מו"ס: הרא"ש: ס' גמ' מאי מנה: ס' חנינא אמר איסורא סאסיתא תרי סריסא נמחק: ס' פריק לבריה מדי: ס' הלכותות קדם אות ו' נמחק: ס' ולא פורש ל' אות י' נמחק: ס' סלעים קטנים הסיד: ס' בירדא בדיני האמור בכל הלכות שיהא ידנ' מדינה שמינית שבדינא צורי שהוא שש מעה שמיני שבדינ' מדינה והיינו אסוריות הוא סלע מדינה הס"י ומה"ד חמש מיניוהו פשיטא לן דלא: ס' אינת דחל חיוב: י' דמשכחת דהוא קודם: י' חבב לכתן דאקני: ס' מנה דהסלע ד': ס' שששים שקלים: י' אבל ר"ת מקרקע דינרי: י' דאמר איסוריתא סריסותא דמודבנא: י' דינר מדינה שמינית: ס' צורי דינר צורי גויה: ס' דינר אומר מנה צורי כלומר ה' סלעים של צורי ה' סלעים של בן: ס' דינר זהב של: ס' צורי הוא דינא: ס' שמצא בתשובת: ס' עשרה מאותן של: ס' זה דכאן פירש דינרי: ס' בעשרים כדפריש"י דשעורו בה' סלעים: אן) איסוריתא סאריסאי: אן) וסוריתא דינא: אן) לשון סורסי שהוא על שם סוראי: אן) הש"ס דההוא לא מודבן אלא בעשרים: אן) ששנה שמונה סלעים שסלעים של: אן) כ"ד וחדר דל שותתא מאותן כ"ד: אן) וזוי ופליג דבאק רודמה:

ממ:

אפילו צאטו דחשבינן ודאי צר קיימא היכא דלא אפשר כגון נאשט כהן וצמס' שמחות פ"ד (ה"ב) תנן הספקות אוננין ומתאכלין עליהן וי"ל דהתם נספק בן תשע לראשון או בן שבע לאחרון דגנאי הדצר שלא יתאכל לא זה ולא זה והרי הוא ודאי צנו של אחד מהן:

ודידריה אוי"ר וטריף ממשעבדי ובהני חמש בני חורין פריק ל"ה לבריה. וא"ת היכי טריף ממשעבדי הא אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין והא איכא חמש בני חורין ואם היה פורק צנו תחלה הוה ניחא וא"ת אכתי ליהדרי לקוחות ^(א) מהני חמש שפדה כהן ^(ב) צנו דמה נפשך שיעבדום קודם ללידת צנו דאי לידת צנו קדמה אס כן היה יכול לטרוף מן הלקוחות לפדיון צנו כמו לפדיון עצמו וי"ל דהכא מלקוחות שקנו מאזני לפיכך אין חוזרין על הנכסים שקנה הוא ועוד י"ל כגון שלא כתב ללקוחות דלקני והוא קנה הנך חמש בני חרי אחרי כן ואפי' היכא דכתב ליה דלקני צעאי ^א צפרק מי שמת (ב"ב דף קנז.) אכל היכא דלא כתב ליה יאן קיימא לן דלא משתעבד ואס תאמר אי הנך משעבדי צנכסים שקנה מאזני ניחא אכל צנכסים שקנה הוא היכי משתעבדי לפדיונו דהא אימת יא חל חיוב פדיון עצמו כשהציא שמי שערות שנעשה גדול מו לא אשמעבד נכסים שקנה אחרי כן דלא כתב ליה לכהן דלקיני ונריך לומר דעל כרחין מיירי כשירש מאזני מיהו לרי' יהודה נמי זימנין דמשכחת ^(א) לנהוא קודם לגבו כגון שאין לו נכסים מאזני ומשהציא שערות קנה הני קרקעות ומכרם לאחר לידת צנו דלפדיון צנו אזיל וטריף ממשעבדי ועוד י"ל דנכסים שקנה אחרי כן חל עלייהו שיעבד לענין פדיון ואע"ג דלא כתב יא דלקיני דכל שעתא ושעתא רכיב עליה חיוב פדיון וכיון דחשבינן ליה כמלוה בשטר הוי כאילו נכתב לאחר שקנה

הקרקעות ^א **חמש** ה"עיים ש" בן (ב') [בוי]. אשס צכסף שקלים וערכין לא אלתריך ליה לתנא למיתני דנאשס כתיב צהדיא צשקל הקדש וערכין נמי פשיטא דצשקל הקדש הוו כיון דכתיב (ויקרא כו) וכל ערכך יהיה צשקל הקדש: **אמר** רבי אסי מנה ש" צצורי. סי' צקונט' היוא' צמדינת ^א צור וזהו שיעור סלע של אותה מנה יא דצסלע ד' זוזים והווח כמשקל זכוב של משקל שני פשיטים ומחלה למשקל הצרול ונראה שקבלה היתה צידו מרצותיו ומשמע שרואה לומר דווח הוא דינר של כסף ומשקלו ^א של זהב וכמו כן פירש צפי' חומש צפרשת ואלה המשפטים גבי ל' יא שקל דהשקל משקלו ארבעה זאובים שהם חצי אונקיי"א למשקל הישר של קלנויגא משמע נמי שרואה לומר דדינר כסף וזהב משקלו שוה דסלע הוא ד' דינרים אכל יא לא נראה לר"ם ^א מדקאמר דינר של זהב משקלו כשנים של כסף כמו שאפרש צסמוך ועוד סי' צקונט' דר' חנינא דאמר יא איסתיאל סרסאי דמוצנא תמניא מינייהו צדינרא היינו צדינר האמור בכל הש"ס הוא דינר יא שמינית צצדינר צורי ור' חנינא תנא הוא ופליג אמתניתין והשתא הוו חמש סלעים דצר מועט מאי דקאמר חמשה מינייהו לפדיון הבן ותמניא מינייהו לא שוו אלא שמינית צצדינר צורי ^א וצורי גופיה אין משקלו אלא שני פשיטים ומחלה נמא' דחמש סלעים של בן אין שוין פשוט אחד ממשבצע שלנו לר' חנינא ועוד דדינר יא מפרש דהוא דינר מדינה וצלשון משנה רגיל לקרותו וזו וצלשון הש"ס רגיל לקרותו פשיטי כי ההוא דכתובות (דף סו.) דאמרין חמשי זוזי פשיטי ועוד צכל דוכתי צסתם דינרא יא הוה דדצהא דמוצנא צעשרים וחמשה זוזי צצ"ק דקדושין (דף מ.) גבי רצ כהנא דיהיב ליה אליהו שיפא' דדינרי ור' אמי ^א דאשכח אונייא יא דדינרי כלומר ^א צדינרין וזהו ונראה לפרש דכולהו לא פליגי ואמתני' קיימי לפרושי לן ^א שיעורא דר' יא חמי מנה צורי כלומר סלעים ה' סלעים ממנה של סלעים של בן: **רבי** אמי אמר דינרא ערבא. כלומר יא דינר של ערביא שוה ה' סלעים של בן ולא כמו שפי' צקונט' דסלע צורי יא דדינרא ערביא וגם פירש יא שמתאליא צתשובת הגאונים של צבליים שצבעה ^א דינרים האמורים צב"מ צהש"ס שהדינר שש מעה כסף עושין עשרה יא מאותו של ערביא וצצריו סותרין זה את זה יא דכיון דדינר של ערביא קטן אפילו מדינר צצכל הש"ס אין יכול להיות דסלע צורי הוא דינר ערביא והלא צסלע ד' דינרי מאותם של צורי צצכל הש"ס כדאמרין צקדושין וצכל דוכתי אלא צדינרי וזהו איירי ושל ערביא קטן הוא מדינר וזה של צורי דשל צור מיוצדן צבי"ה של כסף ושל ערביא צעשרים ^א כדפרישית דשיעורו כה' סלעים ^א של בן: **רבי** חנינא אומר איסוריא אן) כסורייא. כן כמוב צרוב צפריים אכל צקונטרס פירש יא סוסריתא נראה צצין זה וצין זה נקרא על שם סוריא כמו (צ"ק דף פג.) לשון יא סורסי שהוא על סוריא והוא סלע של סוריא דמוצנא תמני דינרא היינו צדינר וזה של סוריא וגדול הוא מדינר וזה של צור צצכל הש"ס יא) דהסוריא לא מיוצדן צעשרים והאי של סוריא ששוה שמונה יא של בן היינו שלשים ושנים דינר של כסף שהסלע ארבעה דינרין: **ס' רבי** יוחנן אומר דינרא הדיינא כו'. הוא דינר וזה שצכל הש"ס דמוצדן צעשרים וחמש ומסיק דל וזו וישארו כ"ד יא והדרא שתותא מאותן כ"ד וישארו עשרים לפדיון הבן דהיינו חמש סלעים שהסלע ד' דינרים וכמוצ צפפריים דהוו להו עשרים מתקלי כמתקלי דינרא דאינון עשרין ותמניא זוזי יא ופלגא ופלגא דנקא ודומה פירוש של גאונים שפירשו חמש סלעים של בן לפי מטבע צצמייסה:

יש בכור פרק שמיני בכורות

ס"ש. ממתניתין מת האב צמוך שלשים צחוקת שלא נפדה כו': **עד שיציא ראי** גרסיןן. ואי מיימי ראי'ה הוי פדוי וקשיא לשמואל: **וידיה**. חמש סלעים דידיה אזיל כהן וטריף ממשעבדי שהרי שיעבדו של כהן קדם והיינו דקאמר שמלותו על אציו כלומר שמאציו נשמעבדו אותן נכסים לכהן: **וצהנך חמש בני חרי פריק וז' נצנים**. מיד דאי יהיב בני חרי משום פדיון דידיה מו לא מיפריק צנו דשמא שיעבדו הלקוחות ^א קודם ללידת צנו: **לאו ככתוב**ה צשטר דימא. ואי יהיב בני חרי צצציל פדיון צנו מו לא מיפריק איהו דכהן לא מצי טריף לקוחות: **בתנ"י מנה** צורי. מפרש צנמרא: **חמשים של אונם ושל מפסה**. כלומר וכן חמשים של אונם וכי': **וכו'ן צשקל הקדש**. דהוו עשרין דינרי ואותן מעין צצמעות מנה צורי. וצמנ' ^[א.] מפרש למא לי למיהדר ולמיתני הא' וכי': ^א **חוץ משקלים**. שקלים הצבים צלצכה צאדר אין מציאין שם אלא מטבע של חצי שקלים: **גב' מנה של צורי**. ^א היוא' צמדינת צורי דהסלע ד' זוזים והווח צצמשקל וזה של משקל שני פשיטין ומחלה למשקל הצרול: **רצי אמי אומר**. סלע צורי היינו דינר ערבא ישמעאלי. ולא ^א פירש לי שיעורו ומאחתי צתשובת הגאונים צבליים שצבעה דינרים האמורים צכל הש"ס שהדינר שש מעה כסף עושין עשרה מאותן של ערביא וצלשון ערבי קורין אותה מגרעות: **איספירא** סוסריסא. סלעים ^א מיושנים: **דמוצנא תמניא**. מינייהו צדינרא ^א דינרא

לאו ככתובה בשטר דימאי ^א ה"לכך מצוה דידיה עדיף: **בתנ"י** ^א **חמש** סלעים של בן במנה צצורי דשלישים של עבד ^(א) ה"חמישים של אונם ושל מפתה יומאה של מוציא שם רע כולם בשקל הקדש במנה צצורי ויכולן נפדין בכסף ובשוה כסף חוץ ^(א) ה"משקלים: **גב' ס** מנה צצורי אמר רבי אסי מנה של צצורי רבי אמי אמר דינרא ערבא רבי חנינא ^א אומר איסתרא סרסיא דמיוצדנא תמניא בדינרא חמש מינייהו לפדיון הבן רבי

הקרקעות ^א **חמש** ה"עיים ש" בן (ב') [בו]. אשס צכסף שקלים וערכין לא אלתריך ליה לתנא למיתני דנאשס כתיב צהדיא צשקל הקדש וערכין נמי פשיטא דצשקל הקדש הוו כיון דכתיב (ויקרא כו) וכל ערכך יהיה צשקל הקדש: **אמר** רבי אסי מנה ש" צצורי. סי' צקונט' היוא' צמדינת ^א צור וזהו שיעור סלע של אותה מנה יא דצסלע ד' זוזים והווח כמשקל זכוב של משקל שני פשיטים ומחלה למשקל הצרול ונראה שקבלה היתה צידו מרצותיו ומשמע שרואה לומר דווח הוא דינר של כסף ומשקלו ^א של זהב וכמו כן פירש צפי' חומש צפרשת ואלה המשפטים גבי ל' יא שקל דהשקל משקלו ארבעה זאובים שהם חצי אונקיי"א למשקל הישר של קלנויגא משמע נמי שרואה לומר דדינר כסף וזהב משקלו שוה דסלע הוא ד' דינרים אכל יא לא נראה לר"ם ^א מדקאמר דינר של זהב משקלו כשנים של כסף כמו שאפרש צסמוך ועוד סי' צקונט' דר' חנינא דאמר יא איסתיאל סרסאי דמוצנא תמניא מינייהו צדינרא היינו צדינר האמור בכל הש"ס הוא דינר יא שמינית צצדינר צורי ור' חנינא תנא הוא ופליג אמתניתין והשתא הוו חמש סלעים דצר מועט מאי דקאמר חמשה מינייהו לפדיון הבן ותמניא מינייהו לא שוו אלא שמינית צצדינר צורי ^א וצורי גופיה אין משקלו אלא שני פשיטים ומחלה נמא' דחמש סלעים של בן אין שוין פשוט אחד ממשבצע שלנו לר' חנינא ועוד דדינר יא מפרש דהוא דינר מדינה וצלשון משנה רגיל לקרותו וזו וצלשון הש"ס רגיל לקרותו פשיטי כי ההוא דכתובות (דף סו.) דאמרין חמשי זוזי פשיטי ועוד צכל דוכתי צסתם דינרא יא הוה דדצהא דמוצנא צעשרים וחמשה זוזי צצ"ק דקדושין (דף מ.) גבי רצ כהנא דיהיב ליה אליהו שיפא' דדינרי ור' אמי ^א דאשכח אונייא יא דדינרי כלומר ^א צדינרין וזהו ונראה לפרש דכולהו לא פליגי ואמתני' קיימי לפרושי לן ^א שיעורא דר' יא חמי מנה צורי כלומר סלעים ה' סלעים ממנה של סלעים של בן: **רבי** אמי אמר דינרא ערבא. כלומר יא דינר של ערביא שוה ה' סלעים של בן ולא כמו שפי' צקונט' דסלע צורי יא דדינרא ערביא וגם פירש יא שמתאליא צתשובת הגאונים של צבליים שצבעה ^א דינרים האמורים צב"מ צהש"ס שהדינר שש מעה כסף עושין עשרה יא מאותו של ערביא וצצריו סותרין זה את זה יא דכיון דדינר של ערביא קטן אפילו מדינר צצכל הש"ס אין יכול להיות דסלע צורי הוא דינר ערביא והלא צסלע ד' דינרי מאותם של צורי צצכל הש"ס כדאמרין צקדושין וצכל דוכתי אלא צדינרי וזהו איירי ושל ערביא קטן הוא מדינר וזה של צורי דשל צור מיוצדן צבי"ה של כסף ושל ערביא צעשרים ^א כדפרישית דשיעורו כה' סלעים ^א של בן: **רבי** חנינא אומר איסוריא אן) כסורייא. כן כמוב צרוב צפריים אכל צקונטרס פירש יא סוסריתא נראה צצין זה וצין זה נקרא על שם סוריא כמו (צ"ק דף פג.) לשון יא סורסי שהוא על סוריא והוא סלע של סוריא דמוצנא תמני דינרא היינו צדינר וזה של סוריא וגדול הוא מדינר וזה של צור צצכל הש"ס יא) דהסוריא לא מיוצדן צעשרים והאי של סוריא ששוה שמונה יא של בן היינו שלשים ושנים דינר של כסף שהסלע ארבעה דינרין: **ס' רבי** יוחנן אומר דינרא הדיינא כו'. הוא דינר וזה שצכל הש"ס דמוצדן צעשרים וחמש ומסיק דל וזו וישארו כ"ד יא והדרא שתותא מאותן כ"ד וישארו עשרים לפדיון הבן דהיינו חמש סלעים שהסלע ד' דינרים וכמוצ צפפריים דהוו להו עשרים מתקלי כמתקלי דינרא דאינון עשרין ותמניא זוזי יא ופלגא ופלגא דנקא ודומה פירוש של גאונים שפירשו חמש סלעים של בן לפי מטבע צצמייסה:

מסורת הש"ס

(א) [נדה כד: ע"ש, צ] ונ"ל שיציא ראי'ה. א) וקדושין כט. ע"ש, ד) ופרקין ו: וי"ן, א) וקדושין יא: א) ויטולן רש"ש, ו) גי' ה"י'ק היוא' צמדינת צור ושיעור של אותה מנה כ"ה סלעים והסלע ד' זוזים, ט) וי"א צש"ל צ"ק, א) דקאמר מנה כ"ה סלעים והסלע ד' זוזים סי' כ"ל וע' צאשריי שמצא דצרי רש"י צני' וז, ח) ולטרופן מהני צ"ק, ט) צס"א: כהן, א) שהא קודם לצנו צ"ק, א) ונע"י' חוס' קדושין כט: ד"ה ואזיל, א) גי' צ"ק צור ושיעור של אותה מנה כ"ה סלעים והסלע ד' זוזים, ח) וי"א צש"ל צ"ק, א) דקאמר מנה כן ה' סלעים של בן ור' אמי אמר כי ויהצ"א, א) היינו דינרא צ"ק, א) מאותם דינרים דינרא צ"ק, גי' צ"ק של בן ורי"ח אומר דר"א, ט) דשל צור מוצדן צעשרים וחמשה ואפי' של סוריא ששוה שמונה היינו שלשים ושנים צ"ק, א) שיוך לקמן,

— ⚭ —

הגהות הב"ח

(א) נב' לנעות בעיניהו ח"ש: א) שם ואת תמתה צנו פדוי תני אין בני פדוי ואע"י דקיימא לן: א) שם צמנשה דחמישים של אונם: א) שם חוץ מן השקלים:

— ⚭ —

מוסף רש"י

דליכא אלא חמש סלעים. דלית ליה נכסי אלא ה' סלעים (קדושין כט.). ככתובה בשטר דימאי. פדיון ע'למו היה מחוייב קודם שיעבד קרקעותיו ויטריף את הלקוחות, הילכך חמש בני חרי אצילא פריק לבריה דלון זה אונאה ללקוחות שהיו מלות צנו עליו וימכר ממלתו (טו.), ודידיה אזיל וטריף. לקוחות על פדיון עצמו (טו.), לאו ככתובה בשטר דימאי. ואינו נכסה ממשעבדים (טו.), בשקל הקדש במנה צצורי. שקל הקדש שיש צבי"ה שקלים מנה צורי (קדושין א').

— ⚭ —

רבינו גרשום

התם בידו לקדשה מעכשיו אפי' בתוך שלשים הילכך הווי קדושי ואע"י דנתעכלו המעות: הא לא מת צנו פדוי אע"י דנתן לו קודם: עד שיאמרו לו שנשפד. הא אמרו לו שנשפד אע"י דבתוך ל' הווי הוי פדוי: לאו ככתובה בשטר דימאי. ולא גבי ממשעבדי וליכא אלא ה' בני חורין: מנה של צור כ"ה שקלים במנה של תורה: ר' אמי אמר דינרא ערבאי. נמי הוי סלע: איסוריתא סרסיא. סלע של אותו מקום שחן קלים שותנחין מהן ח' בדינר של זהב. דינר זהב הוי ה' פשוט למשקל הברול דינר כסף ב' ומחצה למשקל הברול ודינו דינר זהב בסלעים דאורייתא אין דינו לימכר אלא ברי סלעים של כסף שחן כ"ד דינרי כסף שחן כ"ד וזו (והאי וזו דינר האר) והאי דקאמר ר' יוחנן כ"ה זוז אותו וזו כנסה להכיר כ"ד וזוין אלא הוי שוקלין כל אחד לבד: ס"א סורסיא. כלומר שהוא כסרסור שבו עושין כל סחורה. למ"ה: